

Kivehető
Heti
tévéműsor

A SZÉKELYHON HETENTE MEGJELENŐ ÉLETMÓD-KIADVÁNYA
2022. NOVEMBER 25., PÉNTEK • V. ÉVFOLYAM, 47. SZÁM • 12 OLDAL

Liget

Néha felnőttként struccpolitikát folytatunk, és hagyjuk, hogy gyermekeink, diákjaink maguk próbálják megoldani a konfliktusokat. Néha megpróbálunk beleszólni, segíteni, jól vagy rosszul. De kevésszer fordulunk szakértőhöz segítségért, próbáljuk megérteni, hogy mi is zajlik a háttérben. Pedig az elfogadás nélkül nincs megértés, a szülők, felnőttek támogatása, példamutatása nélkül nincs a gyermekek között sem tartós béke.

Iskolai zaklatás: ki a felelős?

László Enikő marosvásárhelyi pszichológussal, az iskolai tanácsadók vezetőjével az oktatási intézmények falain belül zajló zaklatások, megfélemlítések, most olyan divatos szóval a bullying jelenséget próbáltunk átbeszélni. A szakember több mint húszéves iskolai tanácsadói tapasztalata alapján állítja: mindig is létezett iskolai zaklatás. Ami az utóbbi években felerősödött, az főleg a cyberbullying elterjedése, amikor a világhálón keresztül történik a bántalmazás. „A zaklatás jelensége részben az online időszak miatt is erősödött fel. Hiszen a diákok sokáig voltak egymástól fizikailag távol, kimaradt a szociális kompetenciák csiszolásának, alakulásának a lehetősége, ezért is éretlenebbek, ezt fel kell ismerni és segíteni kell a felzárkózásban.”

Milyen példát látnak?

A szakember szerint egy másik nagy probléma az a mód, ahogy a felnőtt társadalom kezeli a konfliktusokat és az eltérő véleményeket. Főleg az online térben folyamatosan jelen van szinte bármilyen témával kapcsolatban a személyeskedés, a verbális agresszió, a másfajta vélekedés teljes elutasítása, trágár kifejezések használata. Mindezt a gyerekek is látják, így ne csodálkozzunk azon, ha ez lesz számukra a természetes. „Nem azzal nevelünk, amit mon-

Mindig lesz valaki, akinek a bűnbak szerep jut

FORRÁS: 123RF.COM

”
Sokkal általánosabb jelenség a zaklatás, mint amennyire az áldozatok és főleg az agresszorok beismerik.

dunk, hanem amit teszünk, a saját példánkkal.”

Sokkal általánosabb jelenség a zaklatás, mint amennyire az áldozatok és főleg az agresszorok beismerik. A Maros Megyei Neveléslélektani Központ tavalyi felmérése rámutatott, hogy az iskolákban a leggyakrabban a személyes tárgyak rongálása, szétdobálása fordul elő, az is, hogy elveszik egymás telefonját, belenéznek, valamint gyakori a lökdösődés. Minden osztályban valamilyen szinten jelen van mindez, ami egyrészt életkori sajátosság is. A diákok 3,18 százaléka vallotta azt, hogy ők gyakran zaklatnak másokat. Az áldozatok aránya, akik gyakran vagy állandóan zaklatva vannak, 7,5 százalék, valamint 15,29 százalék mondta azt, hogy ő szemtanúként gyakran látott zaklatást, bántalmazást.

Amikor nincs egyensúly

A szakember többször kihangsúlyozta, hogy fontos különbséget tenni a bántalmazás és az életkorral együtt járó erőösszemérés között. A konfliktushelyzettől is el kell határolni a zaklatást, mert ott mindkét fél valamilyen módon implikálva van, és inkább kölcsönös érdekellentétből adódik az agresszió. A bullying egy rendszeresebb, hosszabb ideig tartó zaklatás, ahol az erőviszonyok között nincs egyensúly. Olyan szintű bántalmazás történik, ami nem egy személyes konfliktusból adódik, hanem a másik megszegényítése, megsemmi-

sítése a cél. Ennek a lélektani háttere a hatalom megszerzése, megtartása egy adott csoportban, mivel a zaklató nem tud más módon tekintélyt szerezni magának. Itt jön be a szemtanúk szerepe, akik azzal, hogy bámulnak, nevetnek, aktív vagy passzív módon részt vesznek a helyzetben, de nem segítenek az áldozatnak, ezáltal megerősítik a bántalmazó státuszát, vagy időnként akár ők is beszállnak a csoportnyomás hatására. Gyerekközösségekben ritkán zajlik rejtett zaklatás. Legtöbbször ez egy nyilvános, az egész csoport vagy osztály szeme előtt zajló folyamat, amelynek az a lényege megmutatni, „ki vagyok én”, „milyen erős vagyok”.

„Ez egy csoportdinamikai folyamat is, amikor összekerülnek a gyermekek előkészítőben, ötödikben, kilencedikben, beindulnak azok a csoportfolyamatok, amelyek azt a célt szolgálják, hogy mindenki megtalálja a helyét az osztályban. Mindig lesz valaki (vagy valakik), akinek a bűnbak szerepe jut, vagy aki abban a csoportban áldozattá válik. Az ilyen közösség azért nevezi meg a bűnbakot, mert ez egy önfelmentő folyamat, ha van valaki, aki a szolgálatos hibás, a szolgálatos problémás, aki »megérdemli a bántást«, akkor én rendben vagyok, illetve biztonságban vagyok, mert nem én vagyok az áldozat. Nagy probléma, hogy sokszor a pedagógus sem lát bele ennek a háttérébe, és gyakran hallunk olyant, hogy az a gyerek ilyen vagy olyan, és hogy »ő tehet róla«. Persze, az ő személyiségének, viselkedésének

is szerepe van ebben, de az áldozat szerepét, a zaklatást senki nem érdemli meg! Amikor zaklatásról beszélünk, akkor jellemzően nem egyforma erőviszonyok állnak fenn, akit bántanak, az nem is bánt senkit, legalábbis nem szándékosan, csak valamiért másabb, kilóg a sorból, szorongó vagy önbizalomhiányos, vagy nincs egy olyan családi háttere vagy baráti köre, aki őt megvédi, aki biztonságot nyújtson számára. Ezt használják ki a bántalmazók, a védtelenséget.”

Sok még a tennivaló

Mennyire van felkészülve az iskola, a pedagógus, hogy segítsen, felismerje és kezelje a problémát? László Enikő szerint még gyerekcipőben járunk, nemcsak az iskolában, hanem társadalmi szinten is. Tavaly küldte le a minisztérium az iskolai zaklatás kezelésének a módszertanát, minden iskolában bizottságot kellett alakítani, ennek tagja az iskolai tanácsadó is. „Azt látom problémának, hogy olyan szinten le vannak terhelve a tanítók, tanárok és az iskolai tanácsadók is, hogy nem jut annyi idő, amennyi kellene a személyiségfejlesztésre, a problémák felismerésére, kezelésére, megelőzésére. Olyan sok, már azonnali beavatkozást igénylő problémával szembesülnek napi szinten az iskolai tanácsadók, hogy nem jutnak el odáig, hogy tervezetten, nyugodtan tudjanak dolgozni a megelőzésen.”

Amikor egy-egy bántalmazás a felszínre kerül, amikor már nem lehet megkerülni, akkor foglalkozni kell vele. Van-e erre eszköz? – kérdeztük László Enikőt. Mint kifejtette, a témába vágó tavalyi tanügyminisztériumi rendelet elég jól össze van állítva, fontos szempontokat nyújthat. De ez még nem elég a tényleges megoldáshoz. Azt tapasztalják, hogy az iskoláknak, a pedagógusoknak nincs kellő rálátása a problémára. „Mert nem az a megoldás, hogy az agresszív módon viselkedő gyereket kizárjuk, átpasszoljuk egy másik iskolába, áthárítjuk a felelősséget másra. Fontos lenne, hogy az iskolai belső szabályzatban benne legyen az a kitétel, ami szerint a szülők felelősége is, amit a gyerek tesz, és a szülőknek kötelező módon részt kellene vennie a helyzet megoldásának a folyamatában. Mindenképpen segítséget kell nyújtani mindhárom félnek, a zaklatónak, az áldozatnak, beleértve a osztályközösséget is. Az nem segít, ha mindenki bűnbakot keres, az ilyen konfliktusok megoldásában minden érintett félnek megvan a maga felelősége: a szülőknek, a pedagógusoknak és a közösségnek is, és mindenki a saját felelősségével kellene foglalkozzon elsősorban, ahhoz hogy lehetőség legyen a megoldásra.”

SIMON VIRÁG